

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/229560,Hanka-Ordonowna-1902-1950.html>
27.02.2026, 02:43

Hanka Ordonówna (1902-1950)

Polska piosenkarka, aktorka, tancerka, autorka wierszy i tekstów piosenek, jedna z najsłynniejszych gwiazd polskiego kabaretu XX-lecia międzywojennego zmarła na gruźlicę 8 września 1950 r. w Bejrucie.

[Kultura](#)

08.09

Hanka Ordonówna (właśc. Maria Anna Tyszkiewicz z domu Pietruszyńska, inny pseudonim: Weronika Hort). Najbardziej znana pod pseudonimami scenicznymi *Ordonka*, *Kniaginiuszka* lub *Kobieta Wamp*. Ale przez polskie sieroty ewakuowane ze Związku Sowieckiego, dla których zorganizowała sierociniec, i o których napisała książkę „Tułacze dzieci”, wydaną w 1948 roku w Bejrucie pod pseudonimem Weronika Hort to po prostu *dobra pani od śpiewu*.

Urodziła się w 4 sierpnia 1902 r. w Warszawie przy ul. Żelaznej 68 w biednej rodzinie warszawskiego robotnika, Władysława Pietruszyńskiego i jego żony Heleny z Bieńkowskich. Od 1908 roku uczęszczała do szkoły baletowej przy Teatrze Wielkim w Warszawie, bo szkoła zapewniała uczniom jeden posiłek dziennie. Mimo licznych sukcesów, które osiągnęła jako piosenkarka i aktorka, a także pomimo tego, że od 1931 r. była żoną hrabiego Michała Tyszkiewicza, nie zapomniała o tym, czym jest bieda.

Od najmłodszych lat występowała na scenie jako tancerka, najpierw w Teatrze Wielkim w Warszawie, potem w teatrze „Czarny Kot” w Lublinie. W wieku 16 lat powróciła do Warszawy, żeby rozpocząć występy w warszawskim teatryku „Sfinks”. Próbowала swych sił jako śpiewaczka, ale nie odniosła sukcesu. Wtedy też zaczęła posługiwać się pseudonimem Hanka Ordonówna, którego autorem był tancerz Karol Hanusz. Od marca 1923 r. do 1931 r. pracowała jako szansonistka w słynnym warszawskim kabarecie „Qui Pro Quo”. Wielką popularność zdobyła dzięki występowi w filmie „Szpieg w masce” z 1933 r., w którym brawurowo wykonała piosenkę „Miłość ci wszystko wybaczy”. Filmem „Parada gwiazd Warszawy” z 1937 r. wylansowała kolejny przebój „Na pierwszy znak”. Jej koncerty, zarówno w Polsce, jak i za granicą, m.in. w Paryżu, Berlinie, Wiedniu, Atenach, Bejrucie, Damaszk, Jerozolimie, Tel Awiwie, Kairze, Rydze i w Stanach Zjednoczonych cieszyły się wielkim powodzeniem.

W dniu wybuchu wojny wraz z Mieczysławem Foggim śpiewała dla żołnierzy wyjeżdżających na front z Dworca Gdańskiego w Warszawie. 1 listopada 1939 r. Ordonówna zaprotestowała przeciwko wyświetlaniu w polskich kinach niemieckiego propagandowego filmu o zajęciu Warszawy. Została aresztowana przez gestapo i uwięziona na Pawiaku. Dzięki staraniom męża, hr. Michała Tyszkiewicza, została zwolniona z więzienia i wraz z mężem przeprowadziła się do Wilna. Po zajęciu Wilna przez Związek Sowiecki małżonkowie zostali aresztowani przez NKWD. Hrabia Michał Tyszkiewicz został wywieziony w nieznanym kierunku w głąb Związku Sowieckiego, a Ordonówna do obozu pracy dla kobiet w Uzbekistanie.

Po podpisaniu układu Sikorski-Majski w lipcu 1941 r., Ordonka została uwolniona z zesłania i wraz z armią gen. Andersa wyjechała na Bliski Wschód. Występowała w teatrykach żołnierskich II Korpusu. Dała ponad 50 koncertów, z czego część w warunkach polowych. Zaangażowała się w organizowanie pomocy dla osieroconych dzieci polskich uchodźców. Sylwetki dzieci i zmagania

ich opiekunów z sowieckimi władzami opisała w książce „Tułacze dzieci”, wydanej w 1948 roku w Bejrucie przez Instytut Polski pod pseudonimem „Weronika Hort”.

Po zerwaniu przez Związek Sowiecki stosunków z rządem RP (co nastąpiło po ujawnieniu w 1943 r. sprawy zbrodni katyńskiej) została ewakuowana razem z sierocińcem przez Bombaj w Indiach do Bejrutu w Libanie.

Po wojnie osiedliła się razem z mężem w Bejrucie. Organizowała przedstawienia patriotyczne, prowadziła aktorskie kółko dramatyczne i zagrała kilka recitali. Zmarła na gruźlicę 8 września 1950 r. w Bejrucie i tam została pochowana. W 1990 roku jej prochy zostały przeniesione na warszawskie Powązki.

[Źródło: portal Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności](#)

Więcej:

- [Hanka Ordonówna-ofiara sowieckiego totalitaryzmu](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kultura

Biografie

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Hanka Ordonówna (1902-1950). Fot. NAC